

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Μήνυμα του Υπουργού Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
κ. Πρόδρομου Γ. Προδρόμου
για την Εθνική Επέτειο της 25ης Μαρτίου 1821**

Αγαπητοί εκπαιδευτικοί, αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες,

Με αισθήματα εθνικής υπερηφάνειας τιμούμε με λαμπρότητα την επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου 1821 και την απελευθέρωση της Ελλάδας από τον οθωμανικό ζυγό. Ανήμερα του Ευαγγελισμού της Παναγίας, ο απανταχού Ελληνισμός ανακαλεί στη μνήμη τον άθλο εκείνου του επικού αγώνα και αναβαπτίζεται με τα μηνύματα της εθνικής παλιγγενεσίας.

Εδραιωμένη στις αρχές της ελευθερίας και της δικαιοσύνης, η ελληνική επανάσταση αποτελεί καθοριστικό σταθμό στην πορεία της νεότερης ιστορίας του Ελληνισμού και παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές. Τον ξεσηκωμό των υπόδουλων Ελλήνων προετοίμασε μια πνευματική αναγέννηση. Από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα τα ελληνικά γράμματα αναπτύσσονταν στην ευρύτερη περιοχή, φτάνοντας μέχρι και την κεντρική Ευρώπη. Με τα φώτα της γνώσης και της παιδείας, πολλοί στοχαστές όπως ο Αδαμάντιος Κοραΐς και ο Ρήγας Φεραίος, σύνδεσαν τον σύγχρονο ελληνισμό με τα νάματα της μεγάλης ελληνικής πνευματικής παράδοσης. Αυτό το ρεύμα του ελληνικού διαφωτισμού, εμπνεόμενο και από τον ευρωπαϊκό διαφωτισμό, άνοιξε το δρόμο της Φιλικής Εταιρείας. Εκείνης της μυστικής αδελφότητας που εξαπλώθηκε σε Ελλάδα, Μικρά Ασία, Βαλκάνια και κεντρική Ευρώπη, φτάνοντας μέχρι και την Κύπρο και προετοίμασε την επανάσταση.

Η Επανάσταση του 1821 ανέδειξε τις αρετές του Γένους και σημάδεψε την πορεία του Έθνους. Άντρες και γυναίκες, επώνυμοι και ανώνυμοι, από όλες τις κοινωνικές ομάδες, με πενιχρά υλικά μέσα αλλά με υψηλό πατριωτικό φρόνημα και ψυχικό σθένος, ανέλαβαν αγώνα απελευθέρωσης σε στεριά και θάλασσα. Με απaráμιλλη πατριωτική αφοσίωση και αυταπάρνηση, αφηφούσαν και το θάνατο ακόμα. Προμετωπίδα της Επανάστασης έγινε η φράση «ελευθερία ή θάνατος». Θρυλικές μορφές, όπως ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, ο Αθανάσιος Διάκος, η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, ο Κωνσταντίνος Κανάρης και η Μαντώ Μαυρογένους, ηγήθηκαν της εξέγερσης και έγραψαν απaráμιλλες σελίδες ηρωισμού και αυτοθυσίας.

Τα κατορθώματα σε κάθε γωνιά της επαναστατημένης Ελλάδας προκαλούσαν καθημερινά τον θαυμασμό. Όχι μόνο των Ελλήνων αλλά και όλου του πολιτισμένου κόσμου, με αποτέλεσμα τη δημιουργία κινήματος Φιλελληνισμού στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο. Πολλοί ήταν εκείνοι που ήρθαν από διάφορες χώρες και πολέμησαν στο πλευρό των Ελλήνων, ενώ άλλοι, πολύ περισσότεροι, συνέβαλαν με εράνους και άλλους τρόπους. Ως αποτέλεσμα, μια φιλελληνική κοινή γνώμη σε διάφορες χώρες συνέβαλε για να βρει η επανάσταση υποστήριξη από μεγάλες δυνάμεις που συνέβαλαν στη δημιουργία του ελεύθερου ελληνικού κράτους. Οι Έλληνες έδωσαν όμως τότε και ένα γενικότερο μήνυμα αφού η ελληνική επανάσταση ήταν η πρώτη που στέφθηκε με επιτυχία έναντι της τάξης πραγμάτων που είχε επικρατήσει από το Συνέδριο της Βιέννης του 1814, αναζωπυρώνοντας ελπίδες και σε άλλους λαούς που ήταν ακόμα υποτελείς.

Παρά τη γεωγραφική απόσταση από την κυρίως Ελλάδα και την εγγύτητα της στην Τουρκία, από την πρώτη στιγμή η Κύπρος βρέθηκε στο πλευρό των επαναστατημένων. Ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός ήταν από νωρίς σε επαφή με τον Αλέξανδρο Υψηλάντη και τη Φιλική Εταιρεία, στην οποία πολλοί Έλληνες της Κύπρου είχαν ήδη μνηθεί. Με το ξέσπασμα της Επανάστασης, συγκινητική ήταν η συμμετοχή εκατοντάδων Κυπρίων. Μέχρι και χίλιοι Έλληνες Κύπριοι φαίνεται να πολέμησαν τότε για την ελευθερία, ενώ χιλιάδες άλλοι συνέβαλαν όπως μπορούσαν, με την αποστολή χρημάτων και τροφίμων για τις ανάγκες των επαναστατημένων αδελφών. Γι' αυτό και η Κύπρος, όπως και άλλα μέρη, πλήρωσε τότε βαρύ τίμημα. Από την 9^η Ιουλίου 1821 οι Τούρκοι ξεκίνησαν φρικτές βιαιοπραγίες, απαγχονίζοντας τον Αρχιεπίσκοπο Κυπριανό και αποκεφαλίζοντας τους Μητροπολίτες Χρύσανθο, Μελέτιο και Λαυρέντιο. Ακολούθησαν εκατοντάδες πρόκριτοι, ηγετικοί παράγοντες αλλά και πλήθος απλών ανθρώπων που δολοφονήθηκαν μέσα στο επόμενο διάστημα και πέρασαν στην αθανασία ως μάρτυρες της ελληνικής ελευθερίας. Η κυπριακή κοινωνία βυθίστηκε στον τρόμο και κυριολεκτικά αποδεκατίστηκε, αλλά αυτό δεν εμπόδισε τους Έλληνες Κυπρίους να συνεχίσουν να διεκδικούν την ένταξη και της Κύπρου στο νέο ελληνικό κράτος. Ενώ κάποιοι διασωθέντες αγωνιστές σε χώρες της Ευρώπης εξέδωσαν τότε την πρώτη διακήρυξη για ένωση με την Ελλάδα.

Οι πιθανότητες επιτυχίας του αγώνα των Ελλήνων λογικά δεν ήταν πολλές. Στον αγώνα όμως εκείνο τις λογικά πενιχρές πιθανότητες αντιστάθμισε το περίσσειμα της ευψυχίας, του πατριωτικού φιλότιμου και του θάρρους. Απέναντι στα υλικά μέσα, στο πλήθος και στη δύναμη της πανίσχυρης οθωμανικής αυτοκρατορίας, ορθώθηκε το φρόνημα των Μεσολογγιτών και των Σουλιωτισσών. Μπροστά στον ισχυρό και συντεταγμένο οθωμανικό στρατό, ενισχυμένο και με δυνάμεις από την Αίγυπτο και την Αλβανία, στάθηκαν ατρόμητοι κλέφτες και αρματολοί. Απέναντι στην εξαθλίωση του ανθρώπου, τον εθνικό αποπροσανατολισμό και την έλλειψη οποιασδήποτε μόρφωσης που επέβαλλαν για 400 χρόνια οι κατακτητές, στάθηκαν πνευματικοί ηγέτες, φλογεροί ιερωμένοι, αλλά και δάσκαλοι που έκαναν να ανθίσει ο θρύλος του κρυφού σχολειού. Οι Έλληνες συγκροτήθηκαν σε σύγχρονη εθνική δύναμη,

αντλώντας ταυτόχρονα από τις φιλελεύθερες ευρωπαϊκές ιδέες και την κλασική ελληνική πνευματική κληρονομιά.

Από τον αγώνα εκείνο δεν έλειψαν όμως ούτε οι έριδες ούτε, δυστυχώς, και η διχόνοια. Ωστόσο, η αγάπη για τη λευτεριά, η απόφαση για θυσία και το πνεύμα συλλογικής ευθύνης τελικά υπερίσχυσαν. Ανάμεσα όμως στα άλλα συμπεράσματα δεν πρέπει να ξεχνάμε πόσο σημαντικός παράγοντας για ένα εθνικό αγώνα είναι η ενότητα και η προσήλωση στον κοινό στόχο. Ο αγώνας τελικά τελεσφόρησε και τέσσερεις σχεδόν αιώνες μετά την άλωση της Βασιλεύουσας, χάρισε στους Έλληνες ένα ελεύθερο κράτος.

Για τον ελληνισμό που συνεχίζει να απειλείται από την επεκτατική λογική και επιθετική συμπεριφορά της εξ ανατολών γειτονικής χώρας, η επέτειος της 25^{ης} Μαρτίου αποτελεί πάντοτε ένα φωτεινό σηματοδότη για μέλλον. Από αυτή τη λαμπρή επέτειο ιδιαίτερα μηνύματα αντλεί όμως ο Ελληνισμός της Κύπρου που ακόμα και σήμερα, 48 χρόνια μετά το 1974, βιώνει τουρκική κατοχή. Ανατρέχοντας στις εθνικές ρίζες μας και με εφόδιο το δίκαιο του αγώνα μας εμπνεόμαστε από την εθνική επέτειο για να συνεχίσουμε να διεκδικούμε τερματισμό της ξένης κατοχής και ελευθερία σε ολόκληρη την Κύπρο. Έχοντας ως ακατάλυτη εθνική παρακαταθήκη τον άθλο του 1821 αντιστεκόμαστε στο άδικο και τη βουλιμία και είμαστε έτοιμοι να μην υποχωρήσουμε στα αδηφάγα επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας. Αναβαπτιζόμενοι στην εθνική κολυμβήθρα του 1821 εμπνεόμαστε από την αναγέννηση του Ελληνισμού και συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε και να διεκδικούμε με ειρηνικά μέσα και όπλο το διεθνές δίκαιο την απελευθέρωση όλων των εδαφών της ιδιαίτερης πατρίδας μας.

Με την ευκαιρία της διπλής γιορτής, για την επέτειο της Επανάστασης του 1821 και τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, σας εύχομαι ολόψυχα Χρόνια Πολλά.

Πρόδρομος Γ. Προδρόμου

Υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας

Μάρτιος 2022